**Europos Parlamentas**
2024-2029

*Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas*
*Pirmininkė*

9.4.2025

Regioninės plėtros komiteto
pirmininkui
Adrianui-Dragoșui Beneai
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl galimybių supaprastinti sanglaudos fondus (2024/2106(INI))

Gerb. Pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. 2024 m. lapkričio 21 d. posėdyje komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas apsvarstė šį klausimą savo 2025 m. balandžio 9 d. posėdyje. Per šį posėdį jis nusprendė atsakingam Regioninės plėtros komitetui pateikti toliau išdėstytą nuomonę.

Pagarbiai

Li Andersson

## NUOMONĖ

A. Kadangi sanglaudos politika atlieka esminį vaidmenį mažinant socialinius, teritorinius ir ekonominius skirtumus; kadangi sanglaudos politika, Europos struktūriniai ir investicijų fondai, ypač „Europos socialinis fondas +“ (ESF+), yra tvirtos valstybių narių, regionų ir teritorijų, įskaitant miesto ir kaimo vietoves, sanglaudos priemonės; kadangi skirtingų sričių sanglaudos politikai būdingi specifiniai tikslai ir uždaviniai;

B. kadangi sanglaudos politika siekiama įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį, jo veiksmų planą ir pagrindinius užimtumo, mokymo ir kovos su skurdu tikslus;

C. kadangi ESF+ remia ir papildo valstybių narių politiką bei teikia jai pridėtinės vertės, kad būtų užtikrintos lygios galimybės, vienodos galimybės patekti į darbo rinką, sąžiningos ir kokybiškos darbo sąlygos, socialinė apsauga ir įtrauktis, visų pirma sutelkiant dėmesį į kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą, mokymąsi visą gyvenimą, investicijas į vaikus ir jaunimą bei galimybes naudotis pagrindinėmis paslaugomis.

D. kadangi ESF+ yra vienintelis ES fondas, visų pirma skirtas socialinei politikai, todėl savaime yra unikalus ir, kartu su kitų sričių sanglaudos politika, labai veiksmingas ir būtinas siekiant socialinės įtraukties;

E. kadangi prieiga prie sanglaudos fondų gali sudaryti neproporcingai didelę naštą paramos gavėjams, ypač mažoms organizacijoms; kadangi paraiškų teikimo procedūrų supaprastinimas gali turėti teigiamą poveikį mažinant šią naštą;

F. kadangi pastarojo meto ES krizės ir sudėtinga geopolitinė aplinka daro spaudimą ES biudžetui, todėl jį reikia persvarstyti atsižvelgiant į krizių valdymo, didėjančių išlaidų poreikių ir naujų prioritetų, pvz., ES konkurencingumo ir augimo, skatinimo aspektus; kadangi socialinė apsauga atlieka labai svarbų vaidmenį skatinant stabilumą ir bendrą Europos saugumą; kadangi dėl to reikia investuoti į kokybiškas darbo vietas, jaunimo nedarbo prevenciją, deramą, tvarų ir įperkamą būstą ir panaikinti benamystę bei skurdą, visų pirma vaikų skurdą; kadangi dėl supaprastinimo kyla pavojus, kad nebus susitelkiama į sanglaudos politikos esmę ir tikslus, o to reikėtų vengti;

G. kadangi sanglaudos fondai pagal dabartinę sistemą buvo daug kartų panaudoti reagavimui į socialinį krizių, pvz., COVID-19 pandemijos, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir pastarojo meto gaivalinių nelaimių, poveikį;

1. ragina sukurti tvirtą ir sustiprintą sanglaudos politiką, įskaitant atskirą ESF+, ir gerokai padidinti viešąją paramą priemonėms valstybėse narėse, siekiant užtikrinti paramą pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims ir tiems visuomenės nariams, kuriems labiausiai reikia pagalbos, investuoti į žmones ir įgūdžius, padėti žmonėms išbristi iš skurdo ir socialinės atskirties ir skatinti socialines investicijas; todėl primygtinai ragina gerokai padidinti ESF+ biudžetą 2028–2034 m. ESF+ finansiniame pakete;

2. pabrėžia, kad ESF+ ir toliau turi būti pagrindinė ir pirminė priemonė siekiant remti valstybes nares, regionus, vietos bendruomenes ir žmones stiprinant Sąjungos socialinį aspektą ir siekiant socialinio ir ekonominio vystymosi, nė vieno nepaliekant nuošalyje;

3. pabrėžia, kad sanglaudos politika turi būti sprendžiamos socialinės problemos, susijusios su skaitmeninimu ir klimato kaitos padariniais, sykiu sprendžiant socialines problemas, pvz., susijusias su didėjančiomis pragyvenimo išlaidomis ir nepakankamu tempu didėjančiu darbo užmokesčiu, skatinant socialinį atsparumą, mažinant nelygybę ir apsaugant pažeidžiamiausioje padėtyje esančius asmenis; primygtinai reikalauja, kad ESF+ būtų skatinamos ilgalaikės investicijos ir augimas, daugiausia dėmesio skiriant socialinei ir teritorinei sanglaudai, kartu remiant struktūrinius pokyčius visoje ES ir didinant valstybių narių konvergenciją;

4. primygtinai reikalauja, kad ESF+ būtų toliau didinama aukštynkryptė socialinė konvergencija, ypač labiausiai skurstančių asmenų, ir investuojama į žmogiškąjį kapitalą, užimtumą, įgūdžių ugdymą ir socialinę įtrauktį, tuo pat metu skatinant verslumą ir socialines inovacijas, be kita ko, remiant MVĮ, investuojant į vaikus, sprendžiant skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos, demografinių iššūkių ir krizių paveiktų regionų problemas;

5. pabrėžia sanglaudos politikos ir ESF+ vaidmenį remiant įgūdžius ir mokymą, nes tai gali padėti rasti darbą arba perkvalifikuoti ir kelti kvalifikaciją atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką; primena, kad savalaikės investicijos į darbuotojų, kuriems kyla rizika prarasti darbą, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą gali padėti jiems išvengti skurdo;

6. pakartoja, kad sanglaudos politika taikoma tiems, kuriems jos labiausiai reikia, pvz., skurstantiems vaikams ir moterims, jaunimui, vyresnio amžiaus asmenims ir asmenims su negalia, skurstantiems dirbantiesiems, benamiams ir migrantams;

7. pabrėžia, kad visi pagal sanglaudos politiką finansuojami projektai turi visapusiškai atitikti Direktyvą (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje, kad būtų užtikrintos deramos darbo sąlygos ir užkirstas kelias darbo užmokesčio dempingui;

8. ragina pagal sanglaudos politiką imtis konkrečių priemonių siekiant apsaugoti mobiliųjų darbuotojų, įskaitant tarpvalstybinius ir sezoninius darbuotojus, teises, užtikrinti sąžiningas darbo sąlygas, socialinę apsaugą ir apsaugą nuo išnaudojimo, ypač sektoriuose, kurie labai priklauso nuo laikinųjų darbuotojų ir darbuotojų migrantų;

9. atkakliai tvirtina, kad rengiant Sanglaudos fondo projektus neturi būti prisidedama prie mažų garantijų darbo arba nestandartinių darbo formų, kurios kenkia darbuotojų teisėms ir ilgalaikiam darbo vietų saugumui, plitimo;

10. pabrėžia itin svarbų socialinės ekonomikos subjektų vaidmenį kuriant darbo vietas ir užtikrinant socialinę įtrauktį, ypač skurdžiuose regionuose; pažymi, kad beveik 14 mln. žmonių dirba socialinės ekonomikos ir ne pelno sektoriuje Europoje ir tai turėtų būti toliau remiama sanglaudos fondų lėšomis, kad būtų skatinamas tvarus užimtumas ir socialinė įtrauktis; pabrėžia, kad socialinės ekonomikos įmonės glaudžiai bendradarbiauja su vietos valdžios institucijomis, kas palengvina ir supaprastina sanglaudos projektų įgyvendinimą, nes užtikrinama, kad finansavimas pasiektų tuos, kuriems jo labiausiai reikia;

11. primena, kad 2023 m. 24,8 proc. ES vaikų grėsė skurdas ar socialinė atskirtis ir kad

vaikų skurdo lygis vėl didėja, ir yra susirūpinęs dėl tolesnio jo didėjimo ateinančiais metais; primena ESF+ ir kitų sanglaudos fondų vaidmenį remiant Europos vaiko garantijų sistemą ir kovą su vaikų skurdu, todėl labai svarbu užtikrinti sinergiją ir gerokai padidinti finansavimą;

12. pabrėžia, kad paaiškėjo, jog įgyvendinant sanglaudos fondus, įskaitant ESF+, dažnai atsiranda nereikalinga administracinė našta ir taikomos sudėtingos ar neveiksmingos taisyklės, todėl ragina Komisiją įvertinti, ar galima užtikrinti, kad paraiškų teikimo procesai taptų prieinamesni;

13. įspėja, kad galimas sanglaudos fondų supaprastinimas neturėtų lemti nukrypimo nuo sanglaudos politikos esmės ir tikslų; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad ESF+ yra vienintelis ES fondas, visų pirma skirtas socialinei politikai, todėl savaime yra unikalus ir labai veiksmingas bei būtinas siekiant užtikrinti socialinę įtrauktį; atkreipia dėmesį į tai, kad pernelyg dažnas sanglaudos politikos tikslų ir valdymo persvarstymas gali sukelti sunkumų ir netikrumą paramos gavėjams;

14. pakartoja, kad sanglaudos politika yra ilgalaikė, tvari investicijų politika, glaudžiai susijusi su Europos socialinių teisių ramsčio principų ir jo veiksmų plano įgyvendinimu; todėl nepritaria jokioms tendencijoms pertvarkyti sanglaudos politiką į „visą apimančią“ politiką;

15. primena, kad supaprastinimas neturi pakenkti gero administravimo, viešųjų pirkimų ir finansų kontrolės principams ir kad sykiu turi būti užtikrintas socialinių sąlygų ir teisinės valstybės principo laikymasis;

16. mano, kad tvirta sanglaudos politika, grindžiama veiksmingos partnerystės principu ir pritaikyta prie kiekvieno regiono poreikių ir iššūkių, tebėra geriausia priemonė regioniniams skirtumams mažinti ir aukštynkryptei ekonominei ir socialinei konvergencijai remti; primena, kad regionai turi ir toliau atlikti pagrindinį vaidmenį siekiant užtikrinti, kad taikant daugiapakopio valdymo sistemą programavimas išliktų arti teritorijų ir žmonių; todėl pakartoja, jog būtina numatyti, kad sanglaudos politikos lėšos daugiausia būtų skiriamos regioninių programų, kurias rengtų, už kurias atsakytų ir tiesiogiai jas valdytų regionai, įgyvendinimui;

17. remia vietos poreikiais grindžiamą ir į žmones orientuotą požiūrį į sanglaudos politiką, užtikrinant, kad užimtumo ir socialinės įtraukties rėmimo finansavimas veiksmingai pasiektų regionus ir bendruomenes, kuriems finansavimo reikia labiausiai; pabrėžia integruotų teritorinių investicijų (ITI) ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) svarbą sprendžiant užimtumo skirtumų įvairiose teritorijose problemą;

18. atkreipia dėmesį į didelius skaitmeninio junglumo, IT įgūdžių, administracinių gebėjimų ir turimų išteklių skirtumus ES regionuose; ragina paspartinti skaitmeninę pertvarką ir pabrėžia, kad paraiškų teikimo procesų ir prieigos prie sanglaudos fondų supaprastinimas būtų ypač naudingas mažiau išsivysčiusiems regionams ir užtikrintų veiksmingesnį lėšų naudojimą;

19. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimą, informavimą ir konsultavimąsi su jais sanglaudos fondų rengimo, įgyvendinimo, stebėjimo ir vertinimo etapais;

20. pabrėžia, kad vietos bendruomenės yra tiesioginės sanglaudos politikos paramos gavėjos, todėl tiesioginis regionų ir vietos suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas formuojant sanglaudos politiką yra būtina sąlyga;

21. pabrėžia, kad svarbu išlaikyti fondo pasidalijamojo valdymo principus, aiškius tikslus ir paramos telkimą pagal temas, ir tai, kad didžioji fondo dalis turėtų būti panaudojama kuo arčiau fondo naudos gavėjų, glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regioninėmis valdžios institucijomis ir organizacijomis;

22. pabrėžia, kad sanglaudos politika turi išlikti ilgalaike politika, grindžiama SESV 174 ir 175 straipsniuose nustatytais tikslais; reiškia susirūpinimą dėl to, kad Sąjungos sanglaudos politika, įskaitant numatytąją pagal ESF+, dažnai naudojama kaip reagavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonė, ir pabrėžia, kad toks požiūris kelia pavojų sanglaudos politikos ir investicijų tikslams ilguoju laikotarpiu ir taip pat kelia riziką, kad asmenys, kuriems sanglaudos politika skirta, nebus pakankamai pasiekti;

23. primygtinai tvirtina, kad darbo vietų kūrimas ir socialinė įtrauktis ir toliau turi būti prioritetas, užtikrinant, kad visi regionai, ypač tie, kurie susiduria su permainomis, galėtų pasinaudoti sanglaudos fondų teikiamomis galimybėmis;

24. ragina Komisiją apsaugoti sanglaudos politikos biudžeto asignavimus, kad juos būtų galima panaudoti jos pagrindiniams tikslams ir paramos gavėjams, ir pasiūlyti finansinio rezervo priemonę, kuri sudarytų sąlygas ES greitai ir lanksčiai reaguoti į socialines ekstremaliąsias situacijas ir krizines situacijas, papildant ESF+ ir kitus sanglaudos fondus, remiantis Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) rezultatais arba ES nedarbo perdraudimo sistema, arba ES solidarumo fondo lėšomis, ir kuri būtų skirta gaivalinių nelaimių, ypač nulemtų klimato kaitos, ar ekstremaliųjų visuomenės sveikatos situacijų padarytai žalai atitaisyti; todėl ragina Komisiją užtikrinti pakankamą jos finansavimą, atsižvelgiant į tai, kad rizika šiose srityse didės;

25. ragina nustatyti sanglaudos politiką reglamentuojančias taisykles, kad viešąsias lėšas būtų galima skirti tik tiems darbdaviams ir organizacijoms, kurie paiso darbuotojų teisių ir galiojančių darbo sąlygų taisyklių; taip pat ragina viešojo pirkimo ir koncesijų taisyklėse nustatyti veiksmingesnes socialines sąlygas.

## PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTĖ GAVO INFORMACIJOS

Nuomonės referentė, prisiimdama visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.